

ОПШТИНА МАКЕДОНСКИ БРОД

Сектор за комунални дејности, локален економски развој, урбанизам и заштита на животната средина - Одделение за заштита на животната средина

ПРОГРАМА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД НА ТЕРИТОРИЈАТА НА ОПШТИНА МАКЕДОНСКИ БРОД ЗА 2025 ГОДИНА

Ноември 2024 година

Согласно член 22 точка 4 и член 36 и член 62 од Законот за локалната самоуправа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 5/02), член 21 и член 46 од Статутот на Општина Македонски Брод („Службен гласник на општина Македонски Брод“ бр.02/03, 1/06, 1/11, 11/14, 1/15, 4/17, 5/19 и 13/22) и член 21 од Законот за управување со отпад („Сл. весник на РСМ“ бр 216/2021), Советот на Општина Македонски Брод, на седницата одржана на 29.11.2024 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД НА ТЕРИТОРИЈАТА НА ОПШТИНА МАКЕДОНСКИ БРОД ЗА 2025 ГОДИНА

1. Вовед

Градоначалникот на општината во согласност со Планот за управување со отпад за период 2020-2025 година бр.18-893/20 од 29.11.2019 година се грижи за отпадот што се создава од домаќинствата, како и друг отпад кој се создава во комерцијалниот и индустрискиот сектор кој поради неговите карактеристики, состав и количина е сличен со отпадот од домаќинствата (комуналниот отпад), јавната чистота и собирање и расчистување на напуштениот отпад, предлага и донесува акти со кои ќе го регулира спречувањето, намалувањето, селектирањето, собирањето и транспортирањето на комуналниот отпад и комерцијалниот отпад, како и презема мерки за реализација на донесените акти.

Обврска на градоначалникот е да соработува со градоначалниците од другите општини заради воспоставување и функционирање на регионалниот систем за управување со отпад, а во врска со управувањето со комуналниот и со комерцијалниот отпад.

2. Начин на постапување и управување со отпадот

Носител на дејноста за постапување со отпадот на територија на Општина Македонски Брод е ЈКП “Комунална хигиена”. Домаќинствата, правните субјекти и носителот на дејноста за управувањето со отпадот мора да се однесуваат со должно внимание и на начин со кој се избегнува:

- 1) загрозување на животната средина, животот и здравјето на луѓето;
- 2) загадување на медиумите на животната средина (водата, воздухот и почвата);

Ноември 2024 година

- 3) создавање бучава, непријатна миризба или зголемување на бројот на птици, инсекти и штетници;
- 4) уништување на природните услови за живот на животните и на растенијата;
- 5) уништување на заштитеното природно и културно наследство;
- 6) нагрдување и неуреденост на објектите и просторот во урбаните зони и во подрачјата надвор од урбаните зони;
- 7) горење или согорување на отпад на локации кои не се наменети за таа цел, како и користење на уреди и инсталации за кои не е издадена соодветна дозвола согласно закон или во кои горењето или согорувањето на отпадот може да ја загрози животната средина, животот и здравјето на луѓето и
- 8) оставање, фрлање и напуштање на отпадот на локации кои не се утврдени за таа намена

3. Управување со отпадот што се наоѓа на имот во приватна сопственост

Управувањето со отпадот што се наоѓа на приватен имот, а кој може да предизвика штета врз животната средина или здравјето на луѓето, е обврска на сопственикот или корисникот на имотот.

Доколку сопственикот или корисникот на имотот на кој се наоѓа отпадот не го отстрани или одбие да го отстрани отпадот истиот ќе го отстрани давателот на услугата, односно овластено лице за собирање и транспортирање на отпад на трошок на сопственикот или корисникот на имотот.

4. Обезбедување на примената на принципот на универзалност на услугата на локално ниво

Собирањето и транспортирањето на комуналниот отпад, обезбедувањето на селекција на посебните текови на отпад, собирањето на напуштениот отпад, како и ракувањето и одржувањето на садовите за селекција и собирање на комунален отпад, собирните места и собирните центри, како и организирање на интегрираниот систем за управување со отпад на подрачјето на општината и од изолираните населби претставуваат јавни услуги од локално значење кои се спроведуваат согласно со принципот на универзалност на услугата. ЈКП “Комунална хигиена” има обврска да се грижи за непречено движење на отпадот заради негово депонирање и третман од територијата на општината но притоа да воспоставува и финансиска самоодржливост.

Универзален и достапен систем за обезбедување на услугите за собирање на отпадот со квалитет кој ги задоволува минималните услови за управување со отпад и финансиската самоодржливост на истата е обврска на раководството на јавното

претпријатие и општината и истата се постигнува со нивно посветено и одговорно работење но и навремено подмирување на обврските од страна на домаќинствата и правните субјекти .

Универзалноста на услугите кои се однесуваат на управувањето со отпадот треба да биде обезбедена преку: 1) недискриминација; 2) одржливост на услугата; 3) квалитет и ефикасност; 4) транспарентност; 5) економски прифатлива цена која не го надминува прагот на достапност, односно можност на населението да ги плати услугите за управување со отпад и 6) целосно покривање на подрачјето на кое давателот ја извршува јавната услуга за управување со отпад, а вклучително и изолираните населби.

5. Хиерархија при управувањето со отпадот

Заради постигнување на целите на заштита на животната средина и здравјето на луѓето при развојот на политиките за управување со отпадот, се применува хиерархија при управување со отпадот и тоа по следниот редослед и приоритет: спречување на создавање на отпад, подготовка на отпадот за повторна употреба, рециклирање на отпадот, други типови на преработка на отпадот, вклучувајќи ја преработката заради добивање на енергија и отстранување на отпадот.

Единиците на локална самоуправа и други лица кои вршат дејности и активности за заштита на животната средина заради почитување на хиерархијата при управување со отпадот се должни да преземаат мерки со кои ќе се овозможи постигнување на најдобри резултати за животната средина согласно со начелата за заштита на животната средина, начелото на претпазливост и начелото на одржливост, притоа водејќи сметка за заштита на ресурсите, техничката изводливост и економската одржливост, како и влијанието врз здравјето на луѓето, економските и социјалните политики

6. Процена на видот и количеството на различните видови отпад

Врз основа на Планот за управување со отпад, на територијата на општина Македонски Брод за период 2025 година Јануари-Декември се очекува да се создадат околу 1066 тони комунален отпад. Од генерираниот отпад се очекува истиот да биде организирано собран, транспортиран и одложен на привремената депонија „Барбарас“, во непосредна близина на градот Македонски Брод.

Табела бр.1

Вид на отпад	Количина (т)
Измешан комунален отпад	946.451

Ноември 2024 година

Биоразградлив отпад	53.200
Мил од преработка	7.200
Остатоци од сита и гребла	5.400
Отпад од пескофрлач	12.000
Смеси од посебни фракции	40.000

7. Мерки/активности за реализација на барањата на Планот за управување со отпад

- Селекција на отпадот, повторно користење и рециклирање;
- Компостирање на биоразградливиот отпад;
- Се препорачува да се спроведе јавна кампања за домашното компостирање.
- Се промовира модел на компостирање.

8. Начин на работа на јавното претпријатие за отстранување на отпадот

ЈКП „Комунална хигиена“ треба да изработи годишна оперативна програма која што е поврзана со годишната програма на Општина Македонски Брод. Доследно спроведување и следење на имплементација на условите дадени во оперативен план за постојна депонија (Барбарас), се до моментот на воспоставување на регионално управување со отпадот, каде што ќе се почитуваат процедурите за добивање на интегрирана еколошка дозвола за регионална санитарна депонија.

Воведување на катастар на загадувачи (отпад како загадувач) каде што сите оние индустриски капацитети кои создаваат отпад ќе бидат евидентирани и врз основа на годишните количини на создаден отпад ќе бидат обврзани да доставуваат годишни програми за сопственото управување со отпад.

9. Мерки и активности за намалување на количеството на депониран отпад во постојната депонијата - Барбарос

Преработка на отпадот: Отпадот што содржи употребливи материји треба да се преработи, доколку е возможно натамошно искористување на неговите состојки и ако постојат соодветни технички и технолошки услови за тоа. Преработката на отпадот мора да се врши без примена на процеси или методи кои ја загрозуваат животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Складирање на отпадот: Отпадот што може повторно да биде употребен, преработен или искористен како извор на енергија, може да се складира на посебни места предвидени за таа намена, доколку складирањето нема да предизвикува

опасност по животната средина, животот и здравјето на луѓето. Отпадот се складира на места кои се технички опремени за привремено складирање на отпадот, на локации на создавачот на отпадот, во местата за собирање, и други локации за собирање кои ги исполнуваат условите согласно закон.

Повторна употреба и рециклирање: Заради постигнување на високо ниво на користење на ресурсите и поттикнување на економски развој, правните и физичките лица треба да преземаат мерки и активности во насока на постигнување на повторната употреба и рециклирање на отпадните материјали особено хартијата, металот, пластиката и стаклото.

Активности за поттикнување на компостирањето на биоразградливиот отпад. За прифаќање и примена на концептот за искористување на биоразградливиот отпад, општината ќе спроведе јавна кампања за подигање на јавната свест како и едукации на населението.

10. Начините за едукација и за подигање на јавната свест на граѓаните во врска со управувањето на отпадот

Подигање на јавна свест, која ќе содржи елементи на информирање на населението и едукација за соодветно управување со отпадот. Посебно внимание за едукација ќе се посвети на децата од предучилишна возраст како и учениците од основно и средно образование преку настани со активно вклучување на истите од планирање до реализација.

11. Начинот на функционирање на интегрираната мрежа за преработка и за отстранување на отпадот

Континуирана набавка на метални и пластични контејнери за собирање на отпад како и одржување и поправка на веќе постоечките во насока на подобрување на јавната чистота и подобро управување со отпадот.

Важен фактор во квалитетот на услугата е нивна правилна лоцираност. Потребно е истите да бидат ставени на располагање на подрачјата каде навистина постои најголем притисок по животната средина.

Набавената опрема преку Проектот за подобрување на општинските услуги доделена е на ЈКП “Комунална хигиена” за извршување на нивните работни обврски на ниво кое граѓаните од општината го очекуваат. Истите треба редовно и квалитетно да ги одржуваат, рационално и домаќински да се користат со цел да се постигне задоволително ниво на услугата со најмали тошоци. Контејнерите со кои располагаат (пластични и метални) правилно да ги распределат на територија на општината за депонирање на комунален отпад од страна на граѓаните и правните субјекти. Да се направи проверка од страна на ЈКП “Комунална хигиена” дали постоечкиот распоред на контејнерите за отпад е согласно потребите и

Ноември 2024 година

оптеретеноста на просторот кој го опслужуваат. Да не се јавуваат ситуации некои контејнери во централното подрачје каде фреквенцијата е најголема се преполнуваат и граѓаните се доведени во ситуација да немаат простор за депонирање на отпад, а на некои локации контејнерите остануваат празни и не се во функција. ЈКП “Комунална хигиена” да изработи Распоред за собирање на комунален отпад по улици и населени места и населението на општината да се запознае со истиот односно јавна да се објави. Доколку настане промена на распредот на активностите за собирање на отпад благовремено населението да биде информирано.

Домаќинското користење и одржување на постоечката но и новата опрема и средства за работа треба да биде приоритет кон кој ќе се стремат вработените во ЈКП “Комунална хигиена”.

12. Реализација на мониторингот и на информативниот систем во областа на управувањето со отпадот

Мониторингот на состојбите со отпадот ќе се реализира преку база на податоци која што ќе ја оформи ЈКП во соработка со општината. Достапност до базата на податоци ќе имаат надлежните вработени од ЈКП и Секторот за урбанизам, комунални дејности, лер и заштита на животна средина во општината.

Мониторингот за 2025 г. ќе се спроведе со пополнување на обрасците за идентификација и транспорт на отпад, како и со изготвување на годишните извештаи за управувањето со отпадот.

13. Други мерки од важност за реализација на Планот за управување со отпад

Инвентаризација на бројот на дивите депонии, приближно определување на количините на депониран материјал, како и видот на депониран материјал. Расчистување на депониите и нивна рекултивација.

Вклучување на општината во акцијата “Генералка викенд” заедно со јавните претпријатија, установи и заинтересираната јавност со цел расчистување на депониите но и едукација на децата за потребата од правилно одлагање на отпадот и негова селекција.

Табела 2 - Активности за 2025 година за управување со отпад

Активност	финансиски средства
-----------	---------------------

1.Јакнење на оперативните капацитети: - Јакнење на капацитетите на ЈКП и Општина Македонски Брод - Нова организациона поставеност во ЈКП и подобрување на ефикасноста во делот на отпад - Зголемување на капацитетите во Општина Македонски Брод за следење на проблемите во делот на животната средина	20 000
2.Уредување на постојната депонија (постигнување стандарди за технички минимум)	50 000
3.Изработка на општински катастар на загадувачи	10 000
5.Воведување на систем за селектирање и собирање на отпад - Приpremни работи за воведување на системот (набавка на садови за оваа намена) - Прибирање на иницијативи за можни локации за складирање на собраниот селектиран отпад.	100.000
6.Управување со биоразградливиот отпад - Изработка на студија и проектна документација	30 000
7.Мониторинг на управување со отпад --Изработка на база на податоци - предлог мерки за решавање на проблемот со дивите депонии	10.000
8.Мерки за подигање на јавната свест	10 000
Вкупно:	230.000

14. Преодни и завршни одредби

Ноември 2024 година

Надлежен за реализација на оваа програма е Градоначалникот на Општина Македонски Брод и ЈКП „Комунална хигиена“. Програмата може да претрпи измени и дополни.

Програмата за управување со отпад за 2025 година влегува во сила осмиот ден од денот на објавување во „Службен гласник на Општина Македонски Брод“.

Бр. 18 - 872/17
29.11.2024 година

Совет на Општина Македонски Брод
Претседател,
Марјан Алампиоски, с.р.